

DRAVA

Europska rijeka male igre

Nekad uobičajena ptica - danas skoro izumrla

U prošlosti, mala igra je bila tipična ptica gnjezdarica rijeke Drave u Sloveniji, Hrvatskoj i Mađarskoj. Usljed izgradnje brana 80-tih i 90-tih godina prošlog stoljeća, a zatim na gnjezdilišta između Maribora i Legrada su uništena. Velike populacije igri s nekoliko stotina parova su nestale na području Drave u Sloveniji, a smanjile su se u Hrvatskoj. Danas obitava na ograničenim dijelovima gdje rijeka slobodno teče.

U ostatku Europe, situacija je slična. Samo rijeke Loira/Allier u Francuskoj i Vistula/Odra u Poljskoj još uvijek ugošću i ne gnjezde se populacije u unutrašnjosti, postaju i tako najvrijednija prirodna bogatstva Europe.

Posljednja gnjezdilišta - biserna ogrlica

Danas jedino 50 km dug potez rijeke na obale uz hrvatsko - mađarsku granicu između Legrada i Ferdinandovca i na području kod Donjeg Miholjca pružaju široke šljunkovite i pjeskovite obale i područja za hranjenje male igre. Dijelovi rijeke nizvodno od ušća Mure ubrajaju se među najopuštenije dijelove rijeke Drave. Gnjezde se kolonije, s najviše 15 parova, nalaze se, poput bisera na ogrlici, duž Drave: Botovo/Zákány, Repaš, Vizvár/Ferdinandovac i Donji Miholjac/Drávaszabolcs. Tri se nalaze na hrvatsko-mađarskoj granici što govori o visokoj ekološkoj vrijednosti pograničnog područja.

Indikator živuće rijeke

Mala igra je jedan od najboljih indikatora za dobro opušteno prirodno stanje rijeke na području ili rijeke ni potez.; gdje ona gnjezdi Drava je u dobrom prirodnom stanju. Njihova prisutnost je snažno povezana s riječnim potezima gdje rijeka može erodirati svoje obale i stvarati široko korito, gdje dolazi do izmjene šljunkovitih i pjeskovitih obala za gnjezdenje, plićaka i uvala za mriješćenje riba i hranjenje igri te strmih obala.

Dinamika i interakcija sedimenta i vode ovim područjima je ključna. Samo ako se nove šljunkovite i pjeskovite obale i sprudovi stvaraju nakon visokih voda, mogu nastati prikladna mjesta za gnjezdenje.

U cijeloj Europi samo nekoliko rijeka ima odgovarajuće stanište za malu igru.

Drava na granici između Hrvatske i Mađarske jedna je od njih.

© A. Mohl / WWF

Široki sprudovi od šljunka i pijeska nedirnutu rijeku pružaju idealne uvjete za gnjezdenje.

Ugro ena vrsta

Mjesta za gnije đenje mala igra na Dravi dijeli s nekoliko vrsta ptica koje su ujedno i skoro jedine vrste što ovise o šljunkovitim i pjeskovitim obalama. Godine 1997. oko 45 parova crvenokljune igre i 5 pari male igre gnijezdilo se u miješanoj koloniji na velikoj šljunkovitoj obali kod Repaša. Gnijezdilo se i nekoliko parova male prutke i kulika sljep i a.

Strme pješ ane obale nastaju erozijom rijeke koja tako i proširuje korito, esto su naseljene kolonijama pješ arica, p elarica i vodomara.

EU štiti malu igru i njena staništa

Okolišna legislativa EU zahtijeva zaštitu male igre i njenih staništa. Temeljem Priloga I Direktive o staništima EU mala igra je od interesa zajednice i zahtijeva posebne mjere zaštite staništa. Direktiva o staništima EU nala e zaštitu va nih staništa, kao što su šljunkovite i pješ ane obale. Temeljem obje direktive, podru ja kao što su Drava moraju biti zašti ena kao podru ja Natura 2000, te se s njima mora upravljati pod određenim obvezama: zaustaviti daljnje uništavanje i zapo eti s restauracijom staništa. Drava u Sloveniji i Mađarskoj je ve nominirana, a u Hrvatskoj je predlo ena za mre u Natura 2000.

Okvirna direktiva o vodama EU naglašava zaštitu rije nih ekosustava od visoke ekološke vrijednosti, uklju uju i zaustavljanje daljnjeg uništavanja i poboljšanje ekološkog stanja kako bi se postigao "dobar status" voda. Zaštita male igre je ve u planu u Hrvatskoj. Temeljem Nacionalne strategije biološke i krajobrazne raznolikosti iz 1999. za malu igru treba napraviti prioritetni akcijski plan zaštite, a to uklju uje i zaštitu prirodnih obala Drave.

Utjecaj vodnog gospodarstva

Kanaliziranje rijeke i iskopavanje šljunka u Hrvatskoj i Mađarskoj koje se i dalje provodi ozbiljno ugro va zadnje preostale kolonije male igre na Dravi. Ljudsko uznemiravanje (amci, ribi i) također predstavlja rastu u prijetnju.

Maloj populaciji od oko 15 parova prijeti izumiranje ako Hrvatska i Ma arska nastave sa zastarjelim metodama upravljanja rijekama..

© C. Haraszthy

Uzbuna za malu igru

- **Botovo/Zákány:** - od 2000. godine ovo gnijezdilište igri se uništava iskapanjem šljunka s obala, pod koncesijom koja je data poduzeću u „BO IC-Granit“ od strane Hrvatskih voda, a pod izgovorom nu ne regulacije vodotoka Drave.

- **Repaš:** 2003 godine jedno gnijezdilište kod mosta između Repaša i Molvi je uništeno spojnicom s obalom. Sagradile su je Hrvatske vode na obali rijeke, kako bi regulirale protok vode. Odlukom Inspektorata zaštite prirode radove Hrvatskih voda proglasilo se nelegalnim i hitno je zatraženo uklanjanje spojnice. Do sada Hrvatske vode nisu ispunile zahtjeve ove odluke.

- **Vizvár/Ferdinandovac:** U 2002. godini tamo je izgrađeno pero i postavljen je su kamene barijere. Potencijalna šljunkana obala je uništena radovima Hrvatskih voda. Uz to, nizvodno mađarska firma „Bolho-Kikötő KFT“ iskopava pijesak pod koncesijom dobivenom od mađarskog vodnog gospodarstva. Ova iskapanja je također odobrilo i upravljačko tijelo mađarskog nacionalnog parka.

- **Donji Miholjac/Drávaszaboles:** U ovom dijelu jedna hrvatska firma iskopava pijesak u velikim količinama te je uklonjen prirodni izvor pijeska za nove pještane obale kao što su i uklonjena i gnijezdilišta igri.

Daljnji planovi su u pripremi, stoga je opstanak posljednjih parova male igre na Dravi jako nesiguran, ako sadašnje vodno gospodarstvo u Hrvatskoj i Mađarskoj ne promijeni politiku s "regulacija rijeka" u "obnovu rijeka".

Promjena je nu na

Kao prvo, sadašnje aktivnosti iskapanja šljunka i izgradnje novih vodnih građevina mora biti zaustavljeno na ta 4 mjesta gnijezdenja. Kao drugo, već izgrađene vodne građevine se moraju ukloniti sa tih područja, kao što je već naredila inspekcija u slučaju Repaš. Za dugoročni opstanak male igre na Dravi nije dovoljno zaštititi samo ta četiri mjesta gdje one gnijezde nego je neophodno upravljati i obnavljati cijelu rijeku na taj način da rijeka sama može stvoriti nova područja prikladna za gnijezda. Zbog toga, kao treće, dodatna područja između Legrada i Ferdinandovca moraju biti odabrana za ekstenzivnu obnovu riječnog ekosustava (uklanjanje vodnih građevina, proširenje riječnog korita). To je najbolja praksa i imperativ vodnog gospodarstva i zaštite prirode, a u skladu s Okvirnom direktivom o vodama i Direktivom o pticama EU.

Kontakt:

Ime: Irma Popovi

Tel: 01/4818 480

Email: irma@zelenaakcija.hr